

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

Leto XIV.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v torek, dne 20. januarja 1931.

Telefon št. 2552.

Štev. 7.

Pobiranje občinske trošarine.

Občine se v splošnem pritožujejo, da imajo pri pobiranju občinske trošarine težave in neprilike. V zadnjih letih se je po njihovih navedbah razpaslo tihotapljenje pijač, posebno špirta. Točilci pijač morajo sicer o prodanih pijačah voditi register, toda tihotapstvo se vrši tudi kljub registrom.

Po »Samoupravi«, ki je poučno glasilo za župane, se pojavlja tihotapljenje zlasti špirta posebno na ta način, da oddajajo velezalozniki in trgovci te pijače na fingirana (nepravilna) imena kupcev v druge občine izven krajev svojega obratovališča. Ko pa pride kontrolni list k občini, kamor je po navedbi v njem bila baj oddana pošiljatev špirta, se pokaže, da je naslovnik odnosno v kontrolnem listu označen prejemnik — v občini neznan. Špirit je bil vtihotapljen v kdove katero občino, ki je bila seveda opeharjena in prikrajšana za svoj dohodek, ker se plačilo davščine zavezniki prejemnik ne more vselej izslediti.

Vse to je dalo povod, da je zaprosila kraljeva banska uprava dravsko finančno upravo, naj do skrajno dopustne možnosti poostri kontrolo pri veletrgovcih in založnikih žganih opojnih pijač.

Temu zaprosilu je ugodila dravska finančna direkcija z odredbo št. 63.056-4 ex 1930 z dne 10. novembra 1930 razposlano mestnemu dohodarstvenemu uradu v Ljubljani in vsem glavnim oddelkom in oddelkom finančne kontrole na tukajšnjem področju. Preobširno bi bilo, ako bi navajali vse odredbe v omenjeni okrožnici, koje prepis je poslala kraljevska banska uprava tudi vsem občinam s svojo okrožnico z dne 21. novembra 1930 I. II-3. No. 28.344-2.

Naj bo navedenih tu le nekaj važnejših odredb v omenjenih okrožnicah.

Dravska finančna direkcija odreja, da se zaščitijo občine pred tihotapstvom s špiritom in z drugimi žganimi opojnimi pijačami ter da se jim zagamčijo njihovi proračunjeni dohodki od trošarine na te pijače, vsem prej navedenim kontrolnim organom v strogo ravnanje nastopno:

1. Pravica občin do pobiranja trošarine na njihovem ozemlju je zagamčena v členu 79. trošarinskega zakona. Čim odobri pristojna banska uprava predmet in višino trošarine, dobi pobiranje te trošarine po občini zakonito podlago.

2. Za tihotapstvo z občinsko trošarino je določena v členu 80. trošarinskega zakona ista kazenska sankcija kakor za tihotapstvo z državno trošarino.

3. Po trošarinskih predpisih velja kot splošno načelo, da jamči pošiljatelj (prodajalec) za trošarino, dokler ne prispe blago v namembni kraj.

4. Veletrgovci (založniki) z žganimi opojnimi pijačami in s špiritom so nazirana, da so zadostili zakonitim predpisom že s tem, da so prodajo teh alkoholnih tekočin, na katere je plačana državna in banovinska trošarina, prijavili pri oddelku finančne kontrole in vpisali v register, da pa niso zavezani kupca teh tekočin legitimirati (to se pravi: ugotoviti njegovo točno ime in bivališče, kamor je namenjena pijača).

To naziranje je pogrešno, ker je za-

vezano blago razen državni in banovinski še eni zakoniti trošarini, namreč občinski. Zagamčena mora biti torej možnost, da se izterja tudi ta trošarina v kraju, kjer zapade v plačilo. Zato ni vseeno, kdo se vpiše v potrdilo odnosno v register kot prejemnik, ampak se mora vpisati dejanski prejemnik (to se pravi tisti, ki bo špirit ali žganje potočil za uporabo v občini).

Prodajalec (namreč veletrgovec in založnik) je iz tega razloga zavezan, da se o istovetnosti kupca prepriča in mora tedaj kupca, ako mu ni znan, legitimirati, ker jamči sicer za občinsko trošarino on (veletrgovec in založnik) kot prodajalec, ako bi se ne mogla pobirati zaradi tega, ker je nacedel kupec fingirano (potvorjeno ime).

Da se zagotovi obvezno jamstvo za plačilo občinske trošarine na žgane opojne pijače tudi v nadaljnjih primerih poizkušene tihotapstva, je postrčila finančna direkcija svoje odredbe z nastopnim določilom:

5. Vsi veletrgovci z žganimi opojnimi pijačami in s špiritom naj se o njihovi obveznosti v zmislu točke 4. takoj zapisniško obvestijo (s tem, da podpisujejo zapisnik) z izrecno opozoritvijo, da se bo vselej uveljavilo brezpogojno jamstvo prodajalca za prikrajšano občinsko trošarino, ako bi se ta ne mogla izterjati iz razloga, ker so se dale te tekočine pod fingiranim imenom kupca v promet in se pravega kupca zaradi tega naknadno ni moglo ugotoviti.

V vseh takih primerih prikrajšbe občinske trošarine bodo predlagale občine, odnosno tam, kjer pobira občinsko trošarino finančna kontrola, oddelki te kontrole banski upravi, da se izterja pripravljena občinska trošarina od prodajalca.

Upošteval se pri tem ne bo noben izgovor prodajalcev: niti sklicevanje na določbe o trgovskem prometu niti ugovor, da se ovira s tem konkurenčna možnost. Obveznost do legitimiranja kupca je splošna in odpadejo tedaj vsi ti ugovori.

Končno ureja med drugim finančna direkcija, da se mora postopati s skrajno strogostjo zlasti pri veletrgovcih z žganimi opojnimi pijačami in s špiritom, ki so na sumu, da podpirajo tihotapstvo. Posebno razvito je tihotapljenje špirta na Gorenškem, kjer sega iz Kranja celo v radovljiški okraj. Da je tudi Ljubljana in njena okolica pri tem soudeležena, ni dvoma.

Finančna direkcija pričakuje, da se bo s temi odredbami tihotapstvo zavezilo in da bodo tozadevne pritožbe prizadetih občin utihnile.

V svoji okrožnici pa kraljevska banska uprava še posebno opozarja občine, naj se same bolj pobirajo za svoje trošarine, zlasti one, ki pobirajo te davščine na žgane opojne pijače same po lastnih organih. Finančna kontrola namreč, ako pobira občinsko trošarino, prihaja razmeroma redko v posamezne vasi in ne more vsega zaznati, pač pa so razmere v posameznih vaseh županom kolikor toliko znane, zato bi morali župani opozarjati finančno kontrolo na morebiti opažene nedostatke.

Navedena navodila posegajo globoko v interese trgovine, vsled česar smatramo za potrebno, da o njih obvestimo trgovce, ki nimajo posla s

plačevanjem občinske trošarine. Navodila imajo v prvi vrsti pred očmi one alkoholne pijače, ki odhajajo v konzum potom legalne trgovine in vidijo neprilike samo glede teh pijač, puščajo pa docela iz vidika nelegalni promet trošarine prvin izkuhanega žganja, ki z malimi izjemami odhaja v konzum brez plačila trošarine, dasi bi praviloma po točnem besedilu moral plačati za tako žganje trošarino kupec, odnosno proizvajalec, tedaj, kadar trošarine prosto žganje proda ali ga iz kateregakoli razloga odstopi drugemu, četudi brez plačila.

Nimamo nič proti temu, da se z vsemi mogočimi sredstvi prepreči tihotapstvo žganja, zahtevati pa moramo, da oblastva enako obravnavajo tudi ono žganje, ki se izkuha trošarine prosto, da se ne bo porabljal trošarine prosto za namene in na način, ki utemeljuje plačilo državne trošarine. Oddajanje takega žganja v promet brez plačila državne trošarine povzroča legalni trgovini nelegalno konkurenco, ker spravlja v promet žganje, s katerim zatrošarinjeno žganje zbog visoke razlike v ceni ne vzdrži konkurence.

ZA PRODAJALCE IN KONSUMENTE MONOPOLSKIH PREDMETOV.

Po razpisu uprave državnega monopola Tr. št. 71.400 s dne 12. decembra 1930. se cigaretni monopolski papir v knjižicah sme prodajati samo onim, ki vzamejo s knjižico vsaj en zavitek monopolskega tobaka. Da ne bo krivega tolmačenja, je treba omeniti, da se križni monopolski tobak sme prodajati v neomejenih količinah tudi brez cigaretnega papirja, medtem ko to za cigaretni papir ne velja, nego se sme prodajati samo tistemu, ki obenem kupi tudi križni tobak.

NOVA DIREKTNÁ TARIFA Z NEMČIJO

Po obvestilu generalne direkcije državnih železnic je stopila nova tarifa za jugoslovanski - nemški promet potnikov in ekspresnega blaga čez Avstrijo in Nemčijo v veljavo 1. januarja t. l. Zato je izgubila veljavo dosežanja jugoslov. - nemška tarifa za potnike, prtljago in ekspresno blago čez Avstrijo in Nemčijo z dne 1. avgusta 1928 z vsemi dodatki.

DAVČNO POJASNILO.

Na vprašanje finančnih direktij, kje naj se zadolže pridobitna podjetja, ki imajo svoje posle tudi izven svojega sedeža, daje oddelek za davke ministrstva financ tole pojasnilo:

Če je dotični davčni obvezanec protokoliрана tvrdka, se zadolži na tem kraju. Če ima posle tudi v drugih mestih, se more v zmislu § 44. zakona o neposrednih davkih zadolžiti tudi v teh mestih kot podružnica. Če je treba v tem primeru izvajati tudi čl. 10. zakona o izpremembah in dopolnitvah z dne 18. maja 1930, je treba upoštevati tudi te odredbe.

2. Če podjetnik vrši posle tudi v drugih krajih, vendar ni protokoliран, se v teh krajih ne zadolži, vendar so davčne uprave dolžne dobiti na redni način o tem obvezancu vse podatke o izvrševanju posla in njegovem prometu ter jih urejene po §§ 108 in 109 zakona o neposrednih davkih dostavi davčni upravi njegovega sedeža, da se tako obdavčijo tudi ti njegovi dohodki.

Dr. A. Ogris:

Industrijske carinske zaščite.*

Višina in izrabljivost industrijskih carin.

Ako že nastane potreba, s carinami zaščititi industrijo, oz. kar pomeni isto, domače tvorne moči, delovno sposobnost domačega prebivalstva, se pojavi delikatno vprašanje, kako visoka naj bo carina: ali naj se z visokimi carinami, ki učinkujejo prohibitivno, uvoz onemogoči, ali naj bo carina visoka le toliko, da morejo slabejša podjetja, vsaj njih večina, nadaljevati z obratovanjem, ali pa naj imej carina samo namen, cene na doseženi višini držati in obrezuspešiti eventualno poplavo tuzemskega trga s tujimi izdelki, ki preti nastati po konjunkturh izgledih, kakor so na svetovnem trgu. Pri nekaterih strokah se tudi vprašanju ne bo mogoče izogniti, kako višino carine na izvestno blago pravilno odmeriti z ozirom na predhodne in nastopne izdelke.

Prohibitivno visokih carin se bo poslužiti pač samo, ako zahtevajo izredni važni razlogi; takšna carina učinkuje namreč rada tako, da ovira racionalizacijo in pocenitev produkcije, ona more hraniti življenje slabotni, samoposebni nerentabilni industriji, ki ostane zaščite večno potrebna. Manj enostaven je drugi primer, t. j. določiti zmerno visoko carino: za to zmernost je namreč zelo težko dobiti pravo merilo. Kajti rentabilnost in s tem potreba zaščite je pri raznih podjetjih ene in iste stroke v deželi ponavadi zelo neenaka. Razlike so tim večje, čim prostranejša in mnogoličnejša je državno ozemlje in čim manj enakomerne so prometne razmere. Industrije, ki imajo n. pr. svoje obrate daleč od meje, preko katere sili konkurenca v deželo, uživajo naravno prometno zaščito in carinsko niso tako potrebne kakor one, ki so bližje ob meji. Nekatera podjetja obratujejo v dobrih odjemalskih središčih, kar jim olajšuje odjem, drugim pa oddaljenost od teh središč lahko silno otežkočeno izrabo kapacitete, tako da tudi od relativno visokih carin nimajo posebne koristi. Industrije, ki so, kar se narave izdelkov tiče, bolj enovite (n. pr. železne industrije), carino dosti lažje izrabijo in ne potrebujejo tako visoke kakor pa druge, bolj razdrobljene in specializirane (n. pr. tekstilna, oblačilna industrija). V izrabi in potrebi carin igra tudi velikost obrata precejšnjo vlogo, včasih je v tem oziru dolgotrajna produkcijska procesa pomembna. Vrh vseh tega pa je sleherna stroka zastopana v državi s podjetji, ki so visoko rentabilna, z drugimi, ki se rentirajo srednje ali bolj slabo, in s takšnimi, ki so stalno in v bu propada in le vegetirajo. Ker zaradi spremenljivosti troškov ni mogoče določiti za vsako podjetje višino carine posebej — tudi če bi to sicer bilo izvedljivo — se seveda korist, ki jo carina prinese, porazdeli med podjetja zelo neenako. Med tem ko slabejšim (mejnim) podjetjem carina prinese ravno še življenjsko možnost, žanjejo podjetja, ki so že prej stala na trdnih nogah, vsled carinske zaščite precejšnjo diferencialno rento, s katero se morejo v obilnem obsegu finansirati sama, se organizatorično in tehnično izpopolnjevati in širiti. Obenem jim jamejo v obilnejši meri, kakor pa drugim, pritekati ceneni kapitali, tako da njih produkcijska ka-

* Glej prvi članek pod tem naslovom v št. 151.

paciteta v relativno kratkem času lahko daleč preraste kapaciteto tuzemske potrošnje. Ker se na ta način večjim, močnejšim podjetjem produkcija še bolj poceni, postane njih konkurenca slabjšim podjetjem tim hujša in razlika med podjetji ene in iste stroke postanejo rano zavoljo carine še večje. V takih primerih je lahko koristnejše, slabjšim podjetjem z drugimi sredstvi seči pod rame, kakor pa vsa podjetja iste stroke, t. j. tudi takšna, ki carine prav za prav ne potrebujejo, z enako visoko carinsko zaščito podpreti.

Pa ne le na omenjene razlike med strokami in med podjetji je jemati ozira, ko se določa višina carine, temveč tudi na namen in naravo izdelkov. To velevajo zlasti razlike v carinskih učinkih, ki se vežejo na zaščito produkcijskih sredstev in blaga osebne potrošnje.

Carine na blago tehnične potrošnje.

Za industrijo polizdelkov in strojnih produkcijskih sredstev je kot razlika od drugih že to, da je povpraševanje po njenih izdelkih utesnjeno le v neznatni meri, ako nima že konjunktura izredno slabih izgledov in če postajajo denarna sredstva predraga. Predelovalne industrije so, ako si hočejo obvarovati obstanek, navezane na nezmanjšan odjem polizdelkov, ravno tako pa poleg njih tudi druge industrijske stroke ne morejo omejiti povpraševanja po strojnih opremljenih. Zategadelj se ceteris paribus carina v tuzemskih cenah blaga, ki služi tehnični potrošnji, rada pojavlja s celim ali z vsaj relativno visokim zneskom. Carine pa, ki obremenjujejo sirovine in polizdelke, pomenjajo del produkcijskih stroškov in se morajo z donosi predelovalne industrije pokriti, nadaljno učinkovanje in prevajevanje kajpak mora ubirati pota, ki ustrezajo raznim konkretnim okolnostim. Predelovalne industrije, katere iz kakoršnihkoli bodi razlogov, osobito, ako se nahajajo v ostri medsebojni konkurenci, podražitev ne morejo prevaliti, morajo vzeti carinsko breme na lastna pleča; v splošnem se zategadelj spočetkoma rada oslabi njih rentabiliteta, pri slabjših pa podraženo izpopolnjevanje tehnične opreme lahko zavede k opasnemu zadolževanju. Kar se tiče podražitev polizdelkov in pomožnih snovi posebej narastejo zaradi carine v nekaterih predelovalnih industrijah proizvajalni troški lahko tako, da postane inozemska produkcija — kljub obstoječim carinam na končne izdelke — zopet konkurenčna v tuzemstvu; zbog tega nastane potreba, tudi nekaterim tem industrijam carinsko zaščito ojačiti. Ker grozi uvedba oz. zvišba carin na polizdelke predelovalnih industrijam z zmanjšanjem njihovega izvoza, in ker bi bile s tem industrije polizdelkov posredno tudi same prizadete — bi se jim zmanjšal odjem od strani predelovalnih industrij — jih v lastnem interesu včasih razbremenjujejo na ta način, da jim iz posebnih fondov precdkazejo denarne zneske, ki odgovarjajo carini od polizdelkov, izvoženih po predelavi v obliki končnih izdelkov. Toda če vsled znatne ali celo polne izrabe močnejše carinske zaščite ravno kartelirana industrija dobavlja inozemstvu polizdelke in strojno opremo ceneje nego tuzemskim odjemalcem, se inozemski predelovalni industriji s tem znižajo produkcijski stroški, tako da postane še iz tega vzroka lahko konkurenčna na zaščitenem tuzemskem trgu in da postane domača proizvodnja finalnih izdelkov ponovne zaščite potrebna.

Večinoma pa skušajo predelovalne industrije carinsko breme preodvaliti stopnjema ena na drugo, na končni stopnji pa na trgovino in ta na potrošnike. S kakšno težo pade carinska peza na končnega potrošnika, se more presoditi v vsaki stroki le po konkretnih okolščinah. V splošnem se morda lahko reče, da izpade to breme tim težje, čim krajša je pot, katero izdelek premeri od sirovine preko vseh stopenj v produkciji in trgovinskem prometu k potrošniku, da pa postaja tim lažje, čim več je stopenj v produkciji in čim bolj se blago zdrži na posamezni stopnji; med različnimi predelovalnimi stopnjami borba za

Kriza v prodaji dalmatinskega vina.

Splošna gospodarska kriza se pojavlja tudi v prodaji dalmatinskega vina. Zlasti občutna je ta kriza v najvinorodnejšem kraju Dalmacije Šibeniku in njegovi okolici; ta kriza pa datira že od časa, ko je Šibenik izgubil reški in tržaški trg. Tudi izvoz v inozemstvo je precej padel in to predvsem po krivdi vinarov samih, ki se ne znajo združiti v zadruge, da bi z njihovo pomočjo organizirali tako prodajo, kakor tudi produkcijo samo. Treba je namreč vedeti, da dalmatinsko vino še danes ni tipizirano, kar pa je za izvoz nujno potrebno. Mnogo pa škoduje racionalni produkciji pomanjkljiva strokovna izobrazba, čemur bi združništvo gotovo tudi odpomoglo.

Velika ovira uspešnemu razmahu vinske trgovine so previsoke državne, banovinske in občinske davščine, s katerimi je danes vino obremenjeno. Izvozne premije so temu mnogo odpomogle in nedavno zmanjšanje teh premij se danes že dobro občuti pri izvozu vina. Tudi je zadnje čase odpadel dober odjemalec dalmatinskega vina, kajti ministrstvo vojske javlja, da v letošnjem budžetnem letu ne bo več kupovalo vina za vojake. Vsi ti faktorji povzročajo, da so ekonomske prilike od dneva do dneva slabše.

Cene so bile v glavnem iste kot pretekli mesec. Bela vina se plačujejo po 20—27 Din za stopnjo, boljša po 30—35 dinarjev. Povpraševanja po Opolo vinih so majhna. Plačujejo se po 16—20 Din za Vol. % alkohola. Črna vina za križanje se plačujejo po 20—22 Din za stopnjo Malliganda. V splošnem pa so letošnja dalmatinska vina veliko boljše kot lanska.

Družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani bo v četrtek 22. januarja 1931 ob pol 9. uri zvečer v restavracijskih prostorih »Zvezda«. V ciklu predavanj »Ljudska univerza« pride na vrsto predavanje o zanimivem predmetu »Socialne in gospodarske razmere v rimski državi ob času apostola Pavla«. O tem predmetu izpregovori monsignore prof. dr. Josip A. Ujčič. Gospod predavatelj je znan govornik, ki zna hitro pridobiti poslušalce z zgovorno besedo in duhovitim obravnavanjem predmeta. — Vstop je brezplačen. Gostje so dobrodošli.

prevalitev carin ne preneha in povsod je po navadi nekaj ostane. Carinska obremenitev poslednjega potrošnika zavis kajpak tudi od absolutne višine carine, ki štiti polizdelke in strojna produkcijska sredstva, od porabne dobe poslednjih in od količine zdraženega polizdelka, ki jo vsebuje končni izdelek. Kakor samoumevno, tudi končna potrošnja carine pogostoma ne nosi sama in končnoveljavno, temveč jo odvaljuje v meri, kakor je utesnjiva ali pa jo skuša prevaliti vzvratno. Vračunljive v cene in prevajive postanejo tudi carine na strojna produkcijska sredstva s celim zneskom kajpak le tedaj, ako podražitev ne primakne cene preblizu h kritični točki in preveč ne ogrozi rentabilnosti v strokah, ki jim je strojna oprema namenjena. Prevaljivost, ki na drugi stopnji prevajevalnega procesa ostane le-tem, je staviti točno v račun. Reakcije, ki jih te carine vzbude v poljedelstvu, prevozništvu, stavbištvu, mali obrti itd. so neizmerno mnogolične in v splošnem zavisne od konjunktura in od utesnjivosti v potrošnji njihovih končnih izdelkov ali storitev. Polagoma, kakor se zaščiteni proizvodnja blaga tehnične potrošnje ojači, razširi ter poceni, jame druge razbremenjevati z močnejšim lastnim odjemom ter z odjemom svojega delavstva. Pa ta učinek se pojavi morda šele čez desetletja, verjetni razvoj, ki ga je ob uvedbi (zvišbi) carine treba staviti čim najbolj točno v račun.

NAŠE JUŽNO SADJE.

Pred nekaj dnevi so prispjele v Zagreb prve pošiljke pomaranč in limon iz Dalmacije. Naša mornarica je namreč pričela obdelovati zapuščene pomarančne nasade v okolici Ercegnova. Posrečilo se ji je, da je v kratkem času vzgojila že prav lepe eksemplare. Tam so namreč nekoč bili veliki in dobri pomarančni in limonini nasadi, katere so pa ljudje sčasoma popolnoma opustili.

Ko je sedaj dana inicijativa s strani mornarice, je pričakovati, da se bodo tudi privatniki zavzeli za to panogo produkcije. Tako bomo tekom par let tudi v tem oziru od inozemstva več ali manj neodvisni in prihranili težke milijone. Pripomniti je, da naše pomaranče in limone prav nič ne zaostajajo za tovrstnim inozemskim blagom.

NOVI GENERALNI DIREKTOR NARODNE BANKE.

V soboto se je vršila seja glavnega odbora Narodne banke. Razpravljala je o pripravah za glavno skupščino, ki se bo vršila dne 8. marca v Beogradu. Na dnevnem redu glavne skupščine bo med drugim izvolitev šestih članov upravnega in treh članov nadzornega odbora. Upravni odbor bo predlagal skupščini izplačilo dividend v znesku 400 Din na delnico. Nadalje bo stavljen predlog, da se volira 1 milijon Din kot dotacija v fond kralja Aleksandra za pospeševanje poljedelstva ter 1 milijon za fond, ki služi za unifikacijo in standardizacijo naših glavnih izvornih pridelkov, zlasti žita.

Končno je bil na današnji seji glavnega odbora imenovan dosedanj generalni tajnik Narodne banke dr. Milan Pratič za generalnega direktorja. Napredovali so nadalje skoro vsi upravniški podružnice Narodne banke ter večje število uradništva pri centrali in podružnicah.

Ponudbe: poupraševanja

Za uvoz zaklanih svinj v Italijo se zaima tvrdka Arturo Strommer — Trieste (104), Via Galilei 8.

Izvoz železniških pragov v Španijo. Tvrdka Juan Lonzós Nuche, Vigo (Pontevedra), Španija, Rue Garcia - Olloqui No. 15 želi stopiti v kupčijske zveze s tukajšnjimi izvozniki železniških pragov. Interesenti se pozivajo, da se s svojimi ponudbami obrnejo direktno na imenovano tvrdko.

Sadno in drugo drevje, vrtnice, cvetje i. dr. izvažata vrtnarsko podjetje: Stabiliments d' orticoltura Fratelli Sgaravatti-Saonara (Padova). Ceniki na razpolago.

Dražba kož divjadi se vrši nepreklicno 26. t. m. na velesejmu v Ljubljani. Vsi posestniki divjih kož naj pošljejo svoje blago nemudoma na naslov: »Divja koža« Ljubljana — velesejem. Kot kupci so se napovedale mnoge inozemske tvrdke. Čim več blaga bo zbranega in čim boljše bo povprečna kakovost kož, tem višje cene se bodo mogle doseči.

Ljubljanska borza

Tečaj 19. januarja 1931.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.775
Berlin 1 M	13.44	13.47
Bruselj 1 belga	—	7.8915
Budimpešta 1 pengő	—	9.8877
Curih 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šilling	7.9439	7.9739
London 1 funt	274.49	275.29
Newyork 1 dolar	56.435	56.635
Pariz 100 fr.	—	221.95
Praga 100 kron	167.28	168.08
Trst 100 lir	295.21	297.21

UVOZ SADJA V ČEŠKOSLOVAŠKO.

Lani je bilo uvoženih v češkoslovaško skoraj 500.000 met. stotov južnega sadja; ves uvoz sadja je dosegel vsoto 184 milijonov Kč. Uvoz raste stalno; v zadnjih desetih letih se je podesetoril, dočim občinstvo domače sadje večkrat odklanja. Tudi jugoslovanski eksport sadja v češkoslovaško raste.

Po svetu

Za pospeševanje jugoslovanskega eksporta se priporoča ustanovitev avstro-jugoslov. trg. zbornice, dalje osnovanje stalnega jugoslov. trg. muzeja na Dunaju, tam tudi otvoritev urada Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine in ekspoziture Privil. d. d. z izvoz agrarnih produktov.

V svrhu propagande za jugoslovanska vina je vodja vinskega oddelka pri Privilegirani d. d. za izvoz agrarnih produktov obiskal najvažnejše vinske trge v Holandiji, Belgiji, Franciji in Švici in je otvoril tam zastopstva Privil. d. d.

Tovarno žarnic »Volta« v Mariboru hočejo na novo zgraditi in bodo podjetje reorganizirali s sodelovanjem švicarskega kapitala.

Dividenda Jugoslov. Narodne banke znaša kot lani 400 dinarjev. Novi bankovci bodo prišli v promet 29. t. m.

Za spremembo jugoslov. - češkoslov. blagovne tarife so se v vlogi na generalno direkcijo državnih železnic izrekle jugoslovanske gospodarske organizacije.

Material za novo jugoslovansko-italijansko blagovno tarifo so pričeli pripravljati pri generalni direkciji državnih železnic. Direkcija je pozvala gospodarske zbornice, naj ji kakor hitro mogoče sporočijo svoje želje.

Vpeljavo bankovcev po 5, 20 in 25 Din priporočajo v spomenici na upravo Narodne banke gospodarske organizacije v Vojvodini.

Državni dohodki Jugoslavije so dosegli v letu 1930. nad 10 milijard dinarjev; od te vsote odpade na direktne davke 2034 milijonov, na indirektno 3073 milijonov, na državne monopole 2037, na državne tovarne (in državna podjetja) 3063 milijonov dinarjev.

Poštna hranilnica naznanja, da bo razposlala obrestna nakazila polagoma do 31. marca t. l. Vseh nakazil ni mogoče naenkrat razposlati, ker je vložkov 127 tisoč 196.

Velika razstava žita se bo vršila v juliju in avgustu v mestu Regina v Kanadi. Združena bo z mednarodno žitno konferenco. Na razstavo je povabljen tudi Jugoslavija.

Za brezposelne in mestne reveže v Subotici je določil občinski svet podporo 100.000 dinarjev. Vrh tega bodo odprli ljudsko kuhinjo, kjer bo dobivalo hrano 1000 oseb na dan.

Brezposelnost v Nemčiji je zopet narasla in je dosegla štiri milijone oseb.

Kriza v lesni industriji Bosne je vedno hujša in je v zadnjem tednu kar osem velikih podjetij ustavilo obratovanje in odpustilo delavce.

Tovarna Bemberg je ustavila zaenkrat vse obratovanje. Zaloga so zelo narasle in jih bo treba razprodati, preden se bo obrat spet pričel.

Carino na sladkor v Franciji nameravajo zvišati od 140 na 170 frankov pri 1 met. stotu.

Svetovna produkcija vina je narasla v zadnjih letih na 160 milijonov hektolitrov na leto, dočim je znašala v 13 letih pred vojno povprečno 140 milijonov hl.

Češkoslovaški železni kartel, kojega doba poteče na koncu tekočega leta, je podaljšan do konca leta 1940.

Število brezposelnih v Avstriji je naraslo na 340.000; toliko jih dosedaj ni bilo še nikoli.

Trgovska pogodba med Avstrijo in Nemčijo, sklenjena 12. aprila 1930, bo stopila v veljavo 2. februarja t. l.

Industriji demantov v Belgiji se noče obrniti na bolje in ji grozijo nadaljnji pretresi.

Irska je v svrhu zaščite domačega poljedelstva carino na surovo maslo izredno zvišala, na 5 funtov za 1 cwt (50.8 kg).

Novo agrarno konferenco v Bukarešto nameravajo sklicati še v tekočem mesecu. Izdelala naj bi enoten gospodarski program agrarnih držav in uredila naj bi vprašanje preferenčnih carin.

Na newyorški efektni borzi so prodali v preteklem letu 810.6 milijonov kosov delnic, l. 1929 pa 1124.9 milijonov kosov.

Indijska banka je zvišala obrestno mero od 6 na 7%.

Trgovinska politika Nemčije in vzhodno - evropske države.

Ko se je Nemčija oprostila vezi, katere so jo vezale radi versailleske pogodbe, je sklenila takoj nove trgovinske pogodbe s skro vsemi v poštev prihajajočimi državami. Večino teh pogodb je bilo sklenjenih na podlagi klavzule o največji ugodnosti. V zadnjem času pa se javlja stremljenje po reviziji teh pogodb, ko je baš klavzula o največji ugodnosti mnogo škodovala nemškemu izvozu. Hkratu s tem stremljenjem pa se javlja tudi težnja za sodelovanje z vzhodno-evropskimi agrarnimi državami, ker se Nemčija dobro zaveda, da bi baš v teh državah našla dober trg za svoje industrijske produkte. Pa tudi te agrarne države imajo velik interes za čim tesnejše sodelovanje s sosednjimi industrijskimi državami, v katerih bi lahko plasirale velike množine svojih agrarnih produktov. Pri tem pa se te vzhodne agrarne države zavedajo, da bi le na podlagi pogodb s preferencialnimi carinami res lahko uspešno konkurirale z ostalimi agrarnimi državami.

Tu pa nastanejo komplikacije. Kakor hitro bi namreč Nemčija v ta sistem privolila, bi vse one države, ki imajo z njo pogodbe na podlagi klavzule o največji ugodnosti smatrale to za kršitev pogodbene klavzule, oz. bi morala Nemčija tudi njim dovoliti iste ugodnosti kakor državam s preferencialnimi carinami. Nemčija sama pa se tudi težko odloči, katerim državam se je bolje zameriti, če se že enim mora: ali vzhodno-evropskim, s katerimi je imela do sedaj pasivno trgovinsko bilanco, ali severnim, s katerimi je imela aktivno trgovinsko bilanco. Podpis nemško-romunske trgovinske pogodbe, ki bo v kratkem, bo pokazal, kako se je Nemčija odločila.

V Nemčiji pa so še druge ovire, ki sprečavajo sklenitev trgovinskih pogodb s preferencialnimi carinami. Gospodarsko-politične kmetijske organizacije (»Reichslandbund«) stremijo namreč za tem, da uvedejo v trgovsko-pogodbeno politiko Nemčije agrarne carine in zato zahtevajo, da se čimprej odpovejo trgovinske pogodbe z Jugoslavijo, Madžarsko in Italijo. Tudi glede tega vprašanja stoji Nemčija na razpotju in bo šele bližnja debata v parlamentu o ratifikaciji »ženevskega pakta«, ki se zavzema za preferencialni sistem, pokazala, po kateri poti bo Nemčija v bodoče hodila.

Možno pa je tudi, da se bo Nemčija toplo zavzela za sklenitev carinske unije med njo in Čehoslovaško, Avstrijo, Madžarsko, Rumunijo, Jugoslavijo ter Bolgarsko, kajti Nemčija se je že enkrat izrazila, da smatra to kot edini izhod iz sedanje agrarne krize v Evropi.

TOVARNA SVILE V SENTI.

Velika švicarska tvrdka se je obrnila na občinsko upravo mesta Senta s prošnjo za prepustitev stavbišča v svrhu zgradbe velike moderne tovarne za izdelovanje svile ter za dovoljenje davčnih olajšav v prvih letih obratovanja. Občina je sklenila, da bo rešila prošnjo v kar najbolj ugodnem smislu. Gre v prvi vrsti za zaposlitev prebivalstva.

* * *

OSUŠENEJE POPOVEGA POLJA.

Načrti za osušenje tega velikega v Zetski banovini ležečega polja so izgotovljeni in predloženi ministrskemu svetu. Stroški osušenja so proračunjeni na 30—40 milijonov dinarjev. Nameravana je gradba predora, ki bo vodil do morja. Na Popovem polju samem hočejo zgraditi velik rezervoar, ki bi ob pričetku suše namakal njive. Izhod predora bi bil 200 metrov nad morsko gladino; slap hočejo porabiti za obratovanje velike hidroelektrične centrale, ki bi oskrbovala vso Zetsko in del Primorske banovine z električno silo. Kakor se sliši, se zanima velika francosko-švicarska skupina za izvršitev tega načrta; sliši se, da je pripravljena izvesti vso gradbo v lastni režiji in na lastne stroške proti oddaji koncesije za izrabo vodne sile za dobo 99 let. Odločitev se bo izvršila v bližnjih dneh.

VPISI V TRGOVINSKI REGISTER. —

Vpisalasejenastopnafirma:

- Sedež: **Maribor.**
 Dan vpisa: 20. decembra 1930.
 Besedilo: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, družba z omejeno zavezo.
 Poslovodje:
 a) dr. Jerovšek Anton, ravnatelj v Mariboru, Koroška cesta št. 5;
 b) dr. Vraber Maks, kanonik v Mariboru, Koroška cesta št. 5;
 c) dr. Jeraj Josip, profesor bogoslovja v Mariboru, Gledališka ulica št. 2;
 č) monsijn. Vreže Janez Krst., profesor v pok. v Mariboru, Gosposka ulica št. 20;
 d) Hrastelj Franc, podravnatelj v Mariboru, Šlomškov trg št. 20.

Za namestovanje upravičen: družbo zastopata skupno po dva poslovodji.

Okrož. kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 20. novembra 1930. (Firm. 970/30 — Rg C II. 70/1.)

*

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: **Ljubljana.**
 Dan vpisa: 20. decembra 1930.
 Besedilo: Ljubljanski oblačilni bazar, družba z o. z.

Izbrise se poslovodkinja Medica Berta, vpiše pa se poslovodja Medica Fran, trgovec in posestnik v Ljubljani, Tržaška cesta št. 4.

Deželno kot trgov. sodišče v Ljubljani, dne 20. decembra 1930. (Firm. 2081/30. — Rg c III. 75/9.)

*

Sedež: **Ljubljana.**
 Dan vpisa: 20. decembra 1930.
 Besedilo: »Papir«, nabavna in prodajna družba za tiskarske potrebščine z o. z.

Izbrisejo se poslovodje:
 Dr. Žerjav Gregor, Scholz Avgust in ing. Tavčar Franjo.

Vpišejo se poslovodje:
 Jezeršek Fran, ravnatelj Narodne tiskarne, Ambrožič Miroslav, ravnatelj Delniške tiskarne, in Berce Andrej, upravnik »Jutra«, vsi v Ljubljani.

Deželno kot trgov. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 20. decembra 1930. (Firm. 2100/30. — Rg C II. 143/19.)

*

Sedež: **Ljubljana.**
 Dan vpisa: 29. decembra 1930.
 Besedilo: Diabolo-Separator, d. d., Zagreb, podružnica v Ljubljani.

Izbrise se prokurista Engelbert Karel in Jakovac Mišo.

Deželno kot trgov. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 22. decembra 1930. (Firm. 2124/30. — Rg B III. 50/5.)

*

Sedež: **Vrhnika pri Ljubljani.**
 Dan vpisa: 29. decembra 1930.
 Besedilo: Prodaja tehničnih proizvodov, družba z o. z. Hamag.

Izbrise se poslovodja Magušar Ivan.

Deželno kot trgov. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 27. decembra 1930. (Firm. 2120/30. — Rg C III. 212/5.)

*

Sedež: **Ljubljana.**
 Dan vpisa: 31. decembra 1930.
 Besedilo: »Rokavica«, družba z o. z.
 Tvrdba se je dne -1. decembra 1930. razdružila in prešla v likvidacijo.
 Besedilo tvrdke: »Rokavica«, družba z o. z. v likvidaciji.

Likvidator: Gulič Rudolf, zaseb. uradnik pri Kreditni zadrugi detajlnih trgovcev v Ljubljani, Cigaletova ulica št. 1. Likvidator bo zastopal družbo in podpisoval njeno tvrdko samostojno tako, da bo pod besedilo tvrdke pristavil svoje ime.

Deželno kot trgov. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 31. decembra 1930. (Firm. 2136/30. — Rg C II. 66/4.)

Informativna gospodarska služba za pospeševanje zunanje trgovine.

Referat konceptnega adjunkta Zbornice za TOI v Ljubljani g. Koceta Jureta na plenarni seji z dne 30. decembra 1930.

(Konec.)

Na eventualni ugovor, da nimamo pričakovati posebne koristi od naših trgovcev v tujini, je odgovoriti sledeče: Zgodovina je učiteljica življenja. Videli smo, ko sem govoril o L'Office National du Commerce extérieur, da ima ta zavod, kar se tudi oficijelno priznava, zahvaliti svoj razmah predvsem nacionalno zavednim francoskim trgovcem v inozemstvu. Isti pojav vidimo tudi pri Švici, ki zahteva rigorozno od svojih konzulov, da vodijo natančen seznam v inozemstvu živečih švicarskih trgovcev ter da jih pritegnejo k sodelovanju. Ne smemo misliti, da naš trgovec, ki živi v inozemstvu, izgubi svojo nacionalno zavednost, nasprotno: vsem je dobro znano, da človek v inozemstvu na nacionalni zavednosti samo pridobi, da je bolj zaveden, kajti, ko vidi, kako so ljudje drugih narodnosti ponosni na svojo domovino, se mu nehote in podzavestno vzbudi ponos do njegove domovine. V dokaz take zavednosti naj nam služi sledeči primer: Zbornica se je obrnila sivočas na uglednega Hrvata v Južni Ameriki in sicer v slovenskem jeziku, pa je dobila od njega v slovenskem jeziku izdelano izčrpno poročilo, ki bi se lahko stavilo za vzgled, kako se morajo poročila delati. Na eventualni nadaljni ugovor, da mi nimamo veliko takih ljudi v inozemstvu, je odgovoriti, da jih imamo dovolj! Treba jih je le poiskati. Naj navajam tukaj zopet iz zborničnega poslovanja sledeča dva primera: Na zbornico se je obrnil trgovec iz Bagdada s francoskim pismom, v katerem pravi, da zivi že petnajst let v Bagdadu, da je skoro pozabil naš jezik, da bi pa rad pomagal izvozu naših izdelkov v Mezopotamijo. Zopet se je na drugi strani obrnil na zbornico trgovec iz Sirije, ki je jako agilen in zavzema tam ugleden položaj. Obrača se često na zbornico. Posrečilo se mu je že, da izvažamo nekaj naših izdelkov tja in on je prepričan, da se bo naša trgovina s Sirijo dala še bolj razviti. Lahko rečemo, da so naši ljudje raztreseni po celem svetu. Ako jih je v gotovih delih sveta malo, potem jih je treba še bolj iskati in zbrati. Saj vemo, da so francoski Conseillers de commerce prav radi tega važen činitelj, ker Francozi se ne izseljujejo in se niso izseljevali v velikem številu. Prav zato, ako je malo takih ljudi, ki so raztreseni po vsem svetu, jih je treba tembolj zbrati. Mi prosimo naš Zavod, da temu vprašanju posveti svojo glavno pažnjo in da te celice, ki bodo tvorile najbolj uspešno informacijsko in propagandno službo, čimprej zbere in sestavi tak seznam. Ne vemo, ali je Zavod do danes sestavil seznam vseh naših rojakov, uglednih trgovcev v inozemstvu. Mi bomo le prosili, da to stori, kajti s tem bo izvršil najhvaležnejšo nalogo. Če je pa tak seznam že zbral, to samo pozdravljamo, prosimo pa, da se taka lista dostavi tudi na znanje trgovskim zbornicam, da se v slučaju potrebe lahko na te ljudi direktno obrnejo. Naj bi se institucija Conseillers de Commerce pri nas uvedla. In zdi se, da bi bilo ime Conseillers de Commerce bolj primerno kot naziv dopisni član, to je francosko membre correspondant. Conseillers de commerce pomeni več in so trgovci na to ime prav ponosni. Dober Conseiller de Commerce nam lahko več koristi kot konzulat. Zakaj? Zato, ker je to človek, ki živi v praktičnem življenju in ki najbolj ve dati praktične nasvete in mi gljaje. Po programu našega Zavoda je treba proučevati tujo gospodarsko zakonodajo. To je prav! To pa ni težko dobiti in za to ne bi treba posebnih institucij. Toda bolj kot zakoni nas zanima apliciranje — navajanje teh zakonov, to je način in metode trgovskega poslovanja v dotični deželi. To nam pa lahko verodostojno pove le človek, ki nima samo posrednega stika, kakor recimo kak predstavnik, ampak, ki stoji neposredno v praktičnem trgovskem poslovanju.

Kakor so važni na eni strani dobri

Conseillers de Commerce, tako so nam potrebni na drugi strani dobri zastopniki naših tvrdk. Mi se moramo zavedati, da nimamo tako velikih podjetij kot jih srečamo na primer v Nemčiji, Franciji ali celo v Ameriki, da bi lahko podjetja sama pošiljala in vzdrževala v inozemstvu svoje zastopnike. Pri nas imamo opravka samo s srednjimi in malimi podjetji, ki ne zmorejo takih stroškov in ki so navezana torej na dobre zastopnike - inozemce v dotični deželi. In hvaležna naloga našega Zavoda je, če pripravljamo seznam takih sposobnih zastopnikov. To bi tudi odgovarjalo osmi točki imenovanega čudovito kratkega programa ameriškega urada, ki se glasi: To prepare and circulate lists of available foreign agents for American firms. Torej treba je, pripravljati tako listo sposobnih agentov in dati jo v vednost stanovskim institucijam. Sestaviti seznam dobrih Conseillers de Commerce in jih pritegniti k sodelovanju, kakor tudi skrbeti za dobre zastopnike, ni lahko delo, a je zelo hvaležno in s tem bo Zavod za našo trgovino največ naredil. Na ta način se bo izvedla tudi, nekako bi rekel, sua sponte delitev dela med Zavodom in zbornicami. Mi smo videli, da ima največji svetovni urad za pospeševanje trgovine v Ameriki svoje oddelke povsod pri posameznih trgovskih zbornicah v večjih mestih Združenih držav in da jih potem ti naprej razdelijo. Vidimo torej, da je naloga tega Zavoda predvsem distributivne narave. Zavod najprej prouči možnost plasiranja, te informacije, kakor tudi vprašanja tujih interesentov dostavlja gori imenovanim oddelkom pri zbornicah, ki potem direktno ta vprašanja rešujejo. Tako bo tudi naš Zavod imel dovolj dela, ako se bo koncentriral prvenstveno na one točke, ki smo jih poprej omenili, in dajal našim zbornicam detajlna vprašanja, odnosno informacije v direktno rešitev. V tem oziru se zaenkrat niti ne moremo pritoževati, kajti Zavod nam da večkrat take stvari v direktno rešitev. Včasih pa odgovorimo posredno potom njega. Mi ne postavljamo tudi tukaj nobene ozkosrčne norme, ki si jo naj bi Zavod začrtal, da bi izključno in vedno dal taka vprašanja zbornicam v direktno rešitev, kajti trgovina že po svoji naravi takih tesnih mej ne pozna. Ako smatra za absolutno potrebno in ako je popolnoma siguren, lahko sam direktno odgovori. Vendar pa naj bi veljal pravica, da se načeloma daje take stvari zbornicam v direktno rešitev, s čemer bi se dosegla na eni strani delitev dela, na drugi strani pa bi bilo delo Zavoda olajšano, kajti on bi se lahko bolj intenzivno vrgel na stvari, ki sem jih gori omenil. Zbornice pa so tudi ravno radi tesnejšega stika z interesenti bolj poklicane, da take stvari direktno rešujejo. Ko se bo tako postopalo, potem ne bo prišlo do kakih divergentnih informacij, ki nam lahko samo škodujejo, ako se recimo eden ali drug interesent obrne istočasno na Zavod in istočasno tudi na zbornico. Tako postopanje, kot si ga tukaj zamišljamo, mora voditi samo do enotnosti in enostavnosti. Na ta način vidimo, da so informacijski oddelki, odnosno oddelki za eksportno trgovino pri zbornicah, direktno potrebni in radi ugodnega poslovanja Zavoda nujni. To nas učijo vzgledi pri drugih državah, kajti povsod vidimo, da v tej ali oni obliki zbornice z zavodi aktivno sodelujejo. V svrhu ustvaritve čim tesnejšega stika in aktivnejšega sodelovanja trgovskih zbornic z zavodom bi bilo želeli, da se g. minister čimprej posluži v § 5. našega zakona o Zavodu dane mu pravice, da osnuje posvetovalni odbor, ki bo podpiral Zavod v njegovem delu. Naj se ta posvetovalni odbor osnuje predvsem iz zastopnikov trgovskih zbornic, kajti da je to dobro, se je izkazalo v vseh modernih državah.

Dalje nam je tukaj omeniti, da je pred kratkim predložilo Udruženje inženjerjev in arhitektov spomenico trgovin-

skemu ministrstvu, v kateri se zavzema za to, da bi se nastavljal pri naših konzulatnih gospodarski strokovnjaki iz prakse. Pozdraviti je tako spomenico in želeli je, da bi ministrstvo trgovine in industrije s svoje strani to stvar z uspehom podprlo. To bi tudi najbolj odgovarjalo § 3, točka c, zakona o našem Zavodu. Tako dela tudi Nemčija in Češkoslovaška, ki imenujeta ljudi z večletno prakso kot gospodarske zastopnike pri svojih konzulatnih in ne samo poslastištvi.

Kratko povzeto, se moje poročilo glasi sledeče: Informativna gospodarska služba in pospeševanje zunanje trgovine je tako, kakor jo ljudje vršijo, ki so v to poklicani. Tukaj je na mestu angleška prislova: not measures but men. Ne ukrepov ne predpisov, ampak sposobnih mož je treba, ki bodo delali z elanom. Tako delajo uradniki in sodelavci pri l'Office National du Commerce extérieur, tako delajo uradniki pri Bureau of foreign commerce, ki ne poznajo med sabo razlike med šefom in uradnikom, nego ki se vsi nazivajo ponosno hoover's men — Hooverjevi možje. Pomisliti pa je eno: Zavodi, o katerih sem prej govoril, so nastali po večini v dobi, ki jo lahko nazivamo dobo konjunktive in razvoja svetovne trgovine kateksohen. Naš zavod pa je ustanovljen v dobi krize in zato, da bi pomagal našemu izvozu, ki je v kritičnih letih tik pred njegovo ustanovitvijo tako nazadoval. Dokaz temu je konferenca trgovskih zbornic v Osijeku, ki se je vršila leta 1928. V časih neugodne konjunktive in stiske pa trgovina — željno pričakuje pomoči — gleda z veliko večjim zanimanjem in z budnejšim očesom vse pospeševalne in izboljševalne akcije, kot pa v časih, ko ji gre dobro. Jasno pa je, da je veliko težje doseči lepe uspehe in da se ne more delati žudežev v času težke in splošne svetovne gospodarske krize, vsaj ne tako kakor v dobi konjunktive in splošnega razmaha.

V predstojem poročilu ne gre za kritiko našega Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu, nego so to samo izražene želje, pa je prepričanje, da bo mladi zavod ob splošnem razumevanju in tudi ob podpori vseh faktorjev zavzel odlično mesto med sličnimi uradi na evropskem kontinentu.

Francoska bančna obrestna mera.

Sedaj je ta obrestna mera, kakor vemo, 2odstotna. Po znižanju obrestne mere od strani newyorške Federal Reserve banke (24. dec. 1930) to znižanje ni bilo presenetljivo. Odredba v Parizu otvarja možnost nadaljnih obrestnih znižanj in je zato dalekosežnega pomena. Nagibi znižanja torej niso notranjefrancoski, temveč mednarodni in so v zvezi z gibanjem kapitala na mednarodnem denarnem trgu. Po znižanju obrestne mere v Newyorku bi bil dotok zlata v Pariz še večji kot je že, in to trenutno Fran-

coski banki ni po volji. O francoski obrestni meri od leta 1900. dalje nas pouči sledeči seznam:

	%
11. januarja 1900	4
25. januarja 1900	3½
25. maja 1900	3
1901 nespremenjeno	3
1902 nespremenjeno	3
1903 nespremenjeno	3
1904 nespremenjeno	3
1905 nespremenjeno	3
1906 nespremenjeno	3
21. marca 1907	3½
7. novembra 1907	4
9. januarja 1908	3
23. januarja 1908	3
1909 nespremenjeno	3
1910 nespremenjeno	3
21. septembra 1911	3½
17. maja 1912	3
17. oktobra 1912	3½
31. oktobra 1912	4
1913 nespremenjeno	4
29. januarja 1914	3½
30. julija 1914	4½
1. avgusta 1914	6
20. avgusta 1914	5
1915 nespremenjeno	5
1916 nespremenjeno	5
1917 nespremenjeno	5
1918 nespremenjeno	5
1919 nespremenjeno	5
8. aprila 1920	6
28. julija 1921	5½
11. marca 1922	5
1923 nespremenjeno	5
10. januarja 1924	5½
17. januarja 1924	6
11. decembra 1924	7
10. julija 1925	6
31. julija 1926	7½
16. decembra 1926	6½
3. februarja 1927	5½
16. aprila 1927	5
29. decembra 1927	4
19. januarja 1928	3½
31. januarja 1929	3
1. maja 1930	2½
2. januarja 1931	2

Vojska je pognala obrestno mero navzgor, a najvišja je bila šele po vojni, s 7 in 7½%. Sedanja obrestna mera je dosedaj najnižja.

Razno

Finančne i. dr. reforme v Ogrski. Finančni minister Ogrske ima v načrtu več ukrepov v svrhu vpostavljenja ravnovesja v državnem gospodarstvu. Poleg že doseženih prihrankov, ki znašajo napram letu 1929. že 75 milijonov pengö in ki rezultirajo iz znižanja stvarnih izdatkov, skrčenja dnevnice in nezasedbe prostih mest, naj se zvišajo dohodki iz bolj proporcionalne razdelitve davčnih bremen. — Državne ogrske železnice bodo vsled padajoče frekvence izvršile več varčevalnih naredb. Do leta 1928. so dohodki državnih železnic rasli, od tedaj naprej pa padajo. Prvi prihranek bo izšel iz opustitve prvega razreda pri mednarodnih vlakih, tako da bosta kot v

Nemčiji tudi v Ogrski na železnicah samo dva razreda: leseni in blazinski razred. Pri brzovlakih je izraba prvega razreda samo 10-odstotna, izraba drugega razreda 32- in tretjega 35-odstotna; pri poštinih vlakih je pa izraba prvega razreda celo samo 3-odstotna, drugega 24- in tretjega 33-odstotna.

Konjunktorno padanje v Avstriji se bo ustavilo? Mesečno poročilo avstrijskega Zavoda za konjunktorno raziskovanje pravi, da se je konjunktorno padanje v zadnjih tednih nadaljevalo, da pa vsa zunanja znamenja kažejo na bližajočo se točko najnižje depresije; kdaj bo do tega prišlo, je odvisno od svetovno-gospodarskega položaja. Zlasti mednarodni glavnični trg ne kaže še onega olajšanja, za katerim bi moralo priti splošno ozdravljenje.

Domači premog v Avstriji! Generalna direkcija avstrijskih zveznih železnic hoče pomagati domačemu premogarstvu, kolikor le mogoče s pomnoženo uporabo avstrijskega rjavega premoga. Zato ga ne uporablja samo ona sama pri svojih železnicah, temveč pozivlja tudi vse svoje železniške službenice, naj kupujejo za svojo domačo porabo le avstrijski rjavi premog. S tem najbolj vršijo svojo patriotično dolžnost. — V Avstriji je propaganda za nakup domačih produktov sploh zelo razvita.

Nov švedski sindikat staničja. Severo-švedska industrija staničja je ustanovila nov sindikat posebne vrste. Združila sta se surova produkcija in končni fabrikat, da omilita položaj trgovine. Sindikatu pripada 11 velikih družb. Nakup surovin je centralen, prodajo vodi enotna organizacija in tudi najemanje tonaže je enotno. Pri vsem tem pa obdržijo posamezne tvrdke svojo popolno samostojnost in ostanejo v svojih kupičijskih podjetjih neodvisne.

Gospodarstvo Grčije. Opazovalec Društva narodov pri grški novčni banki je podal grški vladi izčrpno poročilo o finančnem položaju Grške banke in o gospodarskem položaju Grčije vobče. Kar se tiče novčne banke, koleba kvota kritičja obtoka bankovcev v ozkih mejah; v letu 1930. ni prekoračila 745 odstotkov in ni padla pod 60 odstotkov. V še ozkih mejah se giblje kritna kvota vseh obveznosti banke, med 464 in 542%. Efektivni obtok bankovcev pa vsekakor raste, kar se ne da spraviti v sklad s sedanjo gospodarsko krizo. Vseeno bo pa treba obrestno mero znižati, da se olajša težki položaj trgovine in industrije v dobi krize. Posledice že sklenjenega bližnjega znižanja obrestne mere na deviznem trgu ne povzročajo nobenih skrbi, zlasti še, ker se inozemska glavniča že dalj časa investira v Grčiji po obrestni meri, ki je globoko pod oficijelno grško obrestno mero.

Produkcija premoga v Angliji bo po sklepu premogovnih kartelov znižana v prvem letošnjem četrtletju za 10%, od lanskih 60 na 54 milijonov ton.

Zlate zaloge Francoske in Angleške banke so zopet padle na 14454 milijonov funtov, one Francoske banke so se pa zopet pomnožile in znašajo sedaj že 54.100 milijonov frankov.

POSPEŠEVANJE ZUNANJE TRGOVINE V ANGLIJI.

Britanska vlada si je nadela v zadnjem času nalogo, da pospešuje zunanjo trgovino potom posebnih, v inozemstvo poslanih trgovskih delegacij. Zadnja teh delegacij je odpotovala v Egipt. Po povratku iz inozemstva imajo člani delegacij v zborovanjih trgovcev po vsej Angliji predavanja, v katerih opozarjajo na napake britanske zunanje trgovine. Danje poročajo člani o svojih izkustvih tudi na časnikarskih konferencah.

TOVARNA STEKLA V BOLGARIJI.

Po poročilu iz Sofije bo belgijsko-bolgarska delniška družba ustanovila v Perniku tovarno velikega obsega za izdelovanje šip in ogledalnega stekla (zrcal). Ker je v Perniku največji premogovnik Bolgarije, ker so tam tudi največje električne naprave poleg številnih tovarn, bo postal Pernik sedaj eno največjih industrijskih središč Bolgarije.

Dobava-prodaja

Dobave. Prometno-komercijelni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. januarja t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg podolgovatih svinčenih zalivk in 200 komadov železnih zavornih cokelj. — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 22. januarja t. l. ponudbe glede dobave okovja; do 2. februarja t. l. pa glede dobave 5000 kg ovsu. — Direkcija drž. rudarskih preduzeča v Sarajevu sprejema do 28. januarja t. l. ponudbe glede dobave 5000 komadov električnih vžigalnikov in 5000 komadov kapsol. — Direkcija drž. železarnice Vares sprejema do 28. januarja t. l. ponudbe glede dobave bakrnega kabla in pločevine. — Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 28. januarja t. l. ponudbe glede dobave črne pločevine, kompletnih klesetov, 300 kg kalcijevega karbida in 400 kvadr. m stekla za okna. — Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 29. januarja t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg mila, 1500 kg olja in 200 kg masla. — Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 29. januarja t. l. ponudbe glede dobave ležajev, 3500 kg tračnih žebeljev, raznega orodja, pisarniškega materiala, krtač in slikarskih čopičev. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 3. februarja t. l. se bo vršila pri Komandi IV. armijske oblasti v Zagrebu ustmena licitacija glede dobave 85 garnitur mesarskega orodja. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Oddaja državne pšenice v mletje. Dne 28. januarja t. l. se bo vršila pri provizorskem odseku ekonomskega oddelka Ministrstva vojske in mornarice v Beogradu licitacija glede oddaje 1.400.000 kg državne pšenice v mletje. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem odseku.)

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristinega vina.

Tehnično in higijenično na moderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna:
Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

= IZDELUJE SOLIDNO =

KLIŠEJE

VSEH VRST PO FOTOGRAFIJAH
ALI RISBAH V ENI ALI VEČ BARVAH
= KONKURENČNE CENE =

KLIŠARNA ST. DEU LJUBLJANA
DALMATINOVA ULICA ŠT. 13

Veletrgovina

A. Šarabon

Ljubljana

priporoča

špeterijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke - Raznovrstno rudniško vodo

Lasna pražarna za kavo in mlin za dišavo z elektr. obratom

Ceniki na razpolago!

○ Račune, memorandume, cenike, naročilnice v blokkih s poljubnim številom listov, kuverte, etikete in vse druge komercijalne tiskovine dobavljiva hitro po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23

TELEFON 2532 — Za večja naročila zahtevajte proračune!